

ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ, Держекоінспекція України – центр. орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується КМУ через Міністра екології та природ. ресурсів і який реалізує держ. політику із здійснення держ. нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природ. середовища, рац. використання, відтворення і охорони природ. ресурсів відповідно до постанови КМУ від 19 квіт. 2017 № 275 «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України».

Держекоінспекція у своїй діяльності керується КУ і ЗУ, указами Президента України та постановами ВРУ, прийнятими відповідно до КУ та ЗУ, актами КМУ, ін. актами зак-ва.

Відповідно до Положення про Д. е. і. У. осн. завданнями Держекоінспекції України є: здійснення у межах повноважень, передбачених законом, держ. нагляду (контролю) за додержанням вимог зак-ва; внесення на розгляд Міністра екології та природ. ресурсів пропозицій щодо забезпечення формування держ. політики у сфері охорони навколишнього природ. середовища, рац. використання, відтворення і охорони природ. ресурсів.

Держекоінспекція України відповідно до покладених завдань: узагальнює практику застосування зак-ва з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та КМУ, нормат.-прав. актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністрові екології та природ. ресурсів; здійснює держ. нагляд (конт-

роль) за додержанням центр. органами виконавчої влади та їх тер. органами, місц. органами виконавчої влади, органами місц. самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та орг-ціями незалежно від форми власності і господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юрид. особами – нерезидентами вимог зак-ва; проводить перевірки (у т. ч. документальні) із застосуванням інструментально-лабораторного контролю, складає відповідно до зак-ва акти за результатами здійснення держ. нагляду (контролю) за додержанням вимог зак-ва з питань, що належать до її компетенції, надає обов'язкові до виконання приписи щодо усунення виявлених порушень вимог зак-ва та здійснює контроль за їх виконанням і здійснює лабораторні вимірювання (випробування); надає центр. і місц. органам виконавчої влади, органам місц. самоврядування приписи щодо зупинення дії чи анулювання в установленому зак-вом порядку дозволів, ліцензій, сертифікатів, висновків, рішень, лімітів, квот, погоджень, свідоцтв на спец. використання природ. ресурсів, викиди і скиди забруднюючих речовин у навколишнє природ. середовище, поводження з небезпечними хім. речовинами, транскордонне переміщення об'єктів росл. і тварин. світу (у т. ч. водних живих ресурсів), а також щодо встановлення нормативів допустимих рівнів шкідливого впливу на стан навколишнього природ. середовища; звертається до суду із позовом щодо обмеження чи зупинення діяльності підприємств

і об'єктів незалежно від їх підпорядкування та форми власності, якщо їх експлуатація здійснюється з порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища, вимог дозволів на використання природ. ресурсів, з перевищенням нормативів гранично допустимих викидів впливу фіз. та біол. факторів і лімітів скидів забруднюючих речовин; складає протоколи про адм. правопорушення та розглядає справи про адм. правопорушення, накладає адм. стягнення у випадках, передбачених законом; пред'являє претензії про відшкодування шкоди, збитків і втрат, заподіяних державі внаслідок порушення зак-ва з питань, що належать до її компетенції, та розраховує їх розмір, звертається до суду з відповідними позовами; вживає відповідно до закону заходів щодо припинення самовільного користування надрами та забудови площ залягань корисних копалин з порушенням установленого порядку; здійснює розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних із діяльністю Держекоінспекції, її тер. органів, підприємств, установ та орг-цій, що належать до сфери її управління; розробляє та бере участь у розробленні проектів ЗУ, актів Президента України, КМУ та ін. актів зак-ва з питань, що належать до її компетенції; здійснює міжнар. співробітництво, забезпечує виконання зобов'язань, узятих за міжнар. договорами України, з питань, що належать до її компетенції, бере участь у підготовці міжнар. договорів України та відповідно до зак-ва укладає міжнар. договори України міжвідомчого характеру; забезпечує інформування громадськості про

реалізацію держ. політики з питань, що належать до компетенції Держекоінспекції; здійснює функції з управління об'єктами держ. власності, що належать до сфери її управління; здійснює ін. повноваження, визначені законом.

Держекоінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право: залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань вчених і фахівців, працівників центр. і місц. органів виконавчої влади, органів місц. самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками); залучати працівників правоохоронних органів до здійснення заходів з державного нагляду (контролю) з питань, що належать до її компетенції; одержувати безоплатно від центр. і місц. органів виконавчої влади, органів місц. самоврядування, підприємств, установ, орг-цій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань; скликати наради, утворювати комісії, робочі та експертні групи, проводити відповідно до зак-ва наук. конференції, семінари з питань, що належать до її компетенції; користуватися безоплатно інформаційними базами даних держ. органів, держ. системою урядового зв'язку та ін. техн. засобами; зупиняти транспортні (в т. ч. плаваючі) засоби та проводити їх огляд, огляд знарядь добування об'єктів росл. та тварин. світу (в т. ч. риби та ін. водних живих ресурсів) у місцях їх добування, зберігання, перероблення та реалізації;

вилучати в установленому порядку в осіб знаряддя добування об'єктів тварин. світу (в т. ч. водних живих ресурсів), транспортні (в т. ч. плавучі) засоби, обладнання та предмети, що є знаряддям добування об'єктів тварин. світу (в т. ч. риби та ін. водних живих ресурсів), незаконно добуті природ. ресурси і продукцію, що з них вироблена, а також відповідні документи (ліцензії, дозволи тощо); здійснювати відповідно до закону фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку, зокрема з літальних апаратів та із застосуванням космічних технологій, як допоміжний засіб для запобігання та розкриття порушень зава, здійснення нагляду (контролю) за додержанням якого належить до повноважень Держекоінспекції; проводити лабораторний аналіз стану забруднення земель, у т. ч. радіоактивний, у зонах безпосереднього впливу викидів і скидів підприємствами забруднюючих речовин, а також у разі виникнення аварій та надзв. ситуацій; викликати громадян та посадових осіб органів держ. влади, ін. держ. органів, органів місц. самоврядування для одержання усних та письмових пояснень у зв'язку з порушенням ними вимог зак-ва з питань, що належать до її компетенції; здійснювати збирання, обробку та проводити аналіз інформації щодо дотримання вимог зак-ва з питань, що належать до її компетенції; безперешкодно обстежувати в установленому зак-вом порядку підприємства, установи та орг-ції під час здійснення держ. нагляду (контролю) за додержанням вимог зак-ва у сфері охорони навколишнього природ. середовища, охорони земель, надр;

передавати правоохоронним органам матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки крим. правопорушення та ін.

Держекоінспекція здійснює свої повноваження безпосередньо і через утворені в установленому порядку тер. органи.

Держекоінспекцію очолює Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади КМУ за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу держ. служби. Голова Держекоінспекції за посадою є Головним держ. інспектором України з охорони навколишнього природ. середовища. Голова Держекоінспекції має 2-х заступників, у т. ч. одного першого, які призначаються на посаду КМУ на підставі пропозицій Комісії з питань вищого корпусу держ. служби за результатами конкурсу відповідно до зак-ва про держ. службу. Заступники Голови Держекоінспекції звільняються з посади КМУ на підставі пропозицій Комісії з питань вищого корпусу держ. служби відповідно до зак-ва про держ. службу.

Для підготовки рекомендацій щодо виконання завдань у Держекоінспекції може утворюватися колегія як консультативно-дорадчий орган. Рішення колегії можуть бути реалізовані шляхом видання відповідного наказу Держекоінспекції. Для розгляду наук. рекомендацій та проведення фахових консультацій з осн. питань діяльності в Держекоінспекції можуть утворюватися ін. постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та ін. допоміжні органи. Рішення про утворення чи ліквідацію колегії, ін. постійних або тимчасових консультативних, дорадчих та ін. допоміжних

органів, їх кількісний та персональний склад, положення про них затверджує Голова Держекоінспекції.

Граничну чисельність держ. службовців та працівників Держекоінспекції затверджує КМУ. Структуру апарату Держекоінспекції затверджує її Голова за погодженням з Міністром екології та природ. ресурсів. Штатний розпис та кошторис апарату Держекоінспекції затверджує її Голова за погодженням з Мінфіном України.

Держекоінспекція є юрид. особою публічного права, має печатку із зображенням Держ. Герба України та своїм найменуванням, власні бланки, рахунки в органах Казначейства.

Лит.: Екологічний контроль: питання теорії та практики / за ред. Ю. С. Шемшученка, Н. Р. Малишевої. К., 1999; Правові форми екологічного контролю / за ред. М. В. Краснової. К., 2012.

Г. В. Анісімова.